

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний

19 червня 2026 р.

"

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С3 Міжнародні відносини

Освітня програма Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: Андрій ГОЛЬЦОВ, д.політ.н., доцент

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародні системи та глобальний розвиток» належить до обов'язкових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти з галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності СЗ «Міжнародні відносини», освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» другого (магістерського) рівня. Розвиток сучасних міжнародних систем відбувається в складних умовах під дією численних викликів – глобальних, регіональних, локальних. Тому існують актуальні проблеми оптимізації геопросторових структур та функцій наявних міжнародних систем в умовах розвитку глобальних процесів. Магістри міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій мають бути здатними для виконання фахових завдань у справі розв'язання зазначених вище проблем. Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів: «Міжнародні системи та їхній розвиток» та «Міжнародні системи в глобалізованому світі».

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	СЗ Міжнародні відносини
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Факультет/ІНІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні системи та глобальний розвиток» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти наукових знань щодо формування та розвитку міжнародних систем, їхніх трансформацій та сучасного функціонування в умовах глобалізації суспільного життя; формуванні вмінь та навичок студентів проводити дослідження міжнародних систем у контексті глобального розвитку людства.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Міжнародні системи та глобальний розвиток» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК3 — Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

СК4 — Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи

СК9 — Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України

Програмні результати навчання

ПРН2 — Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

ПРН6 — Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Міжнародні системи та їхній розвиток												
Тема 1. Системний підхід до вивчення міжнародних відносин	2	-	-	2	8	12	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Міжнародні системи: теоретико-методологічні засади дослідження	2	-	-	2	7	11	-	-	-	-	-	-
Тема 3. The Emergence and Development of International Systems / Виникнення та розвиток міжнародних систем	2	-	-	2	7	11	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Глобалізація. Проблеми глобалізації	2	-	-	2	8	12	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	8	0	0	8	30	46	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Міжнародні системи в глобалізованому світі												
Тема 1. Міжнародні безпекові системи	2	-	-	2	8	12	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Геополітичний вимір глобалізації. Геопросторові політичні системи	1	-	-	1	8	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Глобальні економічні процеси. Міжнародні економічні системи	2	-	-	2	7	11	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Культурно-цивілізаційна глобалізація. Локальні культурно-цивілізаційні системи	2	-	-	2	7	11	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	7	0	0	7	30	44	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	15	60	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Системний підхід до вивчення міжнародних відносин	2
2	Тема 2. Міжнародні системи: теоретико-методологічні засади дослідження	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Тема 3. The Emergence and Development of International Systems / Виникнення та розвиток міжнародних систем	2
4	Тема 4. Глобалізація. Проблеми глобалізації	2
5	Тема 5. Міжнародні безпекові системи	2
6	Тема 6. Геополітичний вимір глобалізації. Геопросторові політичні системи	1
7	Тема 7. Глобальні економічні процеси. Міжнародні економічні системи	2
8	Тема 8. Культурно-цивілізаційна глобалізація. Локальні культурно-цивілізаційні системи	2
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Системний підхід до вивчення міжнародних відносин	2
2	Міжнародні системи: теоретико-методологічні засади дослідження	2
3	Виникнення та розвиток міжнародних систем	2
4	Глобалізація. Проблеми глобалізації	2
5	Міжнародні безпекові системи	2
6	Геополітичний вимір глобалізації. Геопросторові політичні системи	1
7	Глобальні економічні процеси. Міжнародні економічні системи	2
8	Культурно-цивілізаційна глобалізація. Локальні культурно-цивілізаційні системи	2
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Системний підхід до вивчення міжнародних відносин	8
2	Міжнародні системи: теоретико-методологічні засади дослідження	7
3	Виникнення та розвиток міжнародних систем	7
4	Глобалізація. Проблеми глобалізації	8
5	Міжнародні безпекові системи	8
6	Геополітичний вимір глобалізації. Геопросторові політичні системи	8

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
7	Глобальні економічні процеси. Міжнародні економічні системи	7
8	Глобалізація в культурній сфері. Локальні культурно-цивілізаційні системи	7
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Співбесіда
- Рейтингова оцінка / самооцінювання
- Тестування
- Контрольна робота
- Захист рефератів

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Практико-орієнтоване навчання
- Командна робота
- Змішане навчання
- Практичне заняття
- Метод навчальних дискусій та дебатів
- Наочний метод
- Робота з науковою та навчально-методичною літературою

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Міжнародні системи та їхній розвиток		
Інше. Практичне заняття 1. Системний підхід до вивчення міжнародних відносин	ПРН 2, ПРН 6. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку. Знати загальні положення системної теорії в наукових дослідженнях, основні засади системного підходу. Вміти виявляти підсистеми та елементи в структурі системи. Володіти основними вміннями та навичками структурно-функціонального аналізу. Аналізувати процеси регіоналізації, глокалізації, глобалізації у сучасному світі.	10
Самостійна робота. Системний підхід до вивчення міжнародних відносин		5
Інше. Практичне заняття 2. Міжнародні системи: теоретико-методологічні засади дослідження		10
Самостійна робота. Міжнародні системи: теоретико-методологічні засади дослідження		5
Інше. Практичне заняття 3. Виникнення та розвиток міжнародних систем		10
Самостійна робота. Виникнення та розвиток міжнародних систем		5
Інше. Практичне заняття 4. Глобалізація. Проблеми глобалізації		10
Самостійна робота. Глобалізація. Проблеми глобалізації		5

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Реферат (з теми за вибором студента)		10
Модульна контрольна. Тестування за темами модуля 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Міжнародні системи в глобалізованому світі		
Інше. Практичне заняття 5. Міжнародні безпекові системи	ПРН 2, ПРН 6. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку. Розуміти сутність регіональної та глобальної безпеки. Виявляти основні геополітичні фактори виникнення та розвитку міжнародних систем. Аналізувати сучасне світове господарство як систему з численними підсистемами. Знати провідні цивілізаційні теорії. Виявляти проблеми розвитку культурно-цивілізаційних спільнот.	10
Самостійна робота. Міжнародні безпекові системи		5
Інше. Практичне заняття 6. Геополітичний вимір глобалізації. Геопросторові політичні системи		10
Самостійна робота. Геополітичний вимір глобалізації. Геопросторові політичні системи		5
Інше. Практичне заняття 7. Глобальні економічні процеси. Міжнародні економічні системи		10
Самостійна робота. Глобальні економічні процеси. Міжнародні економічні системи		5

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Практичне заняття 8. Глобалізація в культурній сфері. Локальні культурно-цивілізаційні системи		10
Модульна контрольна. Глобалізація в культурній сфері. Локальні культурно-цивілізаційні системи		5
Самостійна робота. Реферат (з теми за вибором студента)		10
Модульна контрольна. Тестування за темами модуля 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
--	--

<p>Політика щодо академічної доброчесності:</p>	<p>Порушення норм академічної доброчесності при виконанні студентами наукових та навчальних робіт є неприпустимим. Несамостійне виконання тестових завдань, списування під час виконання модульного та семестрового контролю (екзамену) заборонені (зокрема, не допускається використання мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, їхні реферати мають містити правильно оформлені посилання на використані джерела та літературу.</p>
<p>Політика щодо відвідування:</p>	<p>Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).</p>

Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4821>);
- Гольцов А. Г. Методичні настанови до вивчення дисципліни «Міжнародні системи та глобальний розвиток» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини». Київ : НУБіП України, 2025. 27 с.;
- Конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Підручники, навчальні посібники;

Рекомендовані джерела інформації

1. Алексеєнко І. В., Курас А. І., Маргулов А. Х. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір : підручник / за заг. ред. І. В. Алексеєнко. Дніпро : ДДУВС, 2021. 164 с.
2. Белей С. І., Бойда С. В., Колосінська М. І. Глобальна економіка: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 227 с.
3. Вегеш М. М., Петрінко В. С. Політична географія і геополітика : збірник навч.-метод. матеріалів. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2021. 146 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e81de482-a28a-4fa7-969b-0a7123a0adb9/content>
4. Глобалізаційні виклики сучасності : підручник / за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ : Київський університет, 2022. 349 с.
5. Гуткевич С. О., Шеремет О. О., Хмара М. П. Міжнародні економічні відносини: підручник. Харків: Діса плюс, 2021. 280 с.

6. Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. / В. В. Копійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова ; за ред. В. В. Копійки. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
7. Єремєєва І. А. Теорія міжнародних відносин : підручник. Дніпро : ДДУВС, 2023. 140 с.
8. Зінченко В. В. Глобалізація і глобалістика : навч. посіб. Львів: «Новий Світ-2000», 2025. 428 с.
9. Катренко А.В. Системний аналіз: підручник. Львів : «Новий Світ – 2000», 2024. 396 с.